

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

2 päivänä syyskuuta 2021 *

Muutoksenhaku – Valtiontuet – Nürburgringin (Saksa) kompleksille myönnettyt tuet – Päätös, jossa tuet todettiin osaksi sisämarkkinoille soveltumattomiksi – Sisämarkkinoille soveltumattomiksi todettujen valtiontukien saajilla olevien omaisuuserien myynti – Avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton tarjouskilpailumenettely – Päätös, jossa todetaan, ettei sisämarkkinoille soveltumattomien tukien palauttaminen koske Nürburgringin kompleksin uutta omistajaa eikä tämä saanut uutta tukea tämän kompleksin hankintaan – Tutkittavaksi ottaminen – Asianomaisten osapuolen asema – Yksityistä erikseen koskeva toimi – Asianomaisten osapuolten menettelyllisten oikeuksien loukkaaminen – Vaikeudet, jotka edellyttävät muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista – Perustelut – Todisteiden ottaminen huomioon vääristyneellä tavalla

Asiassa C-647/19 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 30.8.2019,

Ja zum Nürburgring eV, kotipaikka Nürburg (Saksa), edustajinaan D. Frey ja M. Rudolph, Rechtsanwältin,

valittajana,

ja jossa muuna osapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinaan L. Flynn, B. Stromsky ja T. Maxian Rusche,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Vilaras (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: G. Pitruzzella,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 29.4.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ja zum Nürburgring eV -niminen yhdistys vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 19.6.2019 antaman tuomion Ja zum Nürburgring v. komissio (T-373/15, EU:T:2019:432; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi kanteen, jolla valittaja oli vaatinut valtiontuesta SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN), jonka Saksa on myöntänyt Nürburgringille, 1.10.2014 annetun komission päätöksen (EU) 2016/151 (EUVL 2016, L 34, s. 1; jäljempänä lopullinen päätös), osittaista kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 2 [SEUT] 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.2013 annetulla neuvoston asetuksella (EU) N:o 734/2013 (EUVL 2013, L 204, s. 15) (jäljempänä asetus N:o 659/1999), joka on kumottu [SEUT] 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 13.7.2015 annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2015/1589 (EUVL 2015, L 248, s. 9), sovelletaan nyt käsiteltävän asian tosiseikkoihin.
- 3 Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdan mukaan kyseisessä asetuksessa käsitteellä ”asianomainen osapuoli” tarkoitetaan ”jäsenvaltiota, henkilöä, yritystä tai yritysten yhteenliittymää, jonka etuihin tuen myöntäminen voi vaikuttaa, erityisesti tuensaajaa, kilpailevia yrityksiä ja alan järjestöjä”.
- 4 Kyseisen asetuksen 4 artiklan, jonka otsikkona on ”Ilmoituksen alustava tutkinta ja komission päätökset”, 2-4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitettu toimenpide ei ole tukea, se tekee asiasta tämän seikan toteavan päätöksen.

3. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitetun toimenpiteen soveltavuudesta yhteismarkkinoille ei ole epäilyjä ja jos toimenpide kuuluu [SEUT 107 artiklan] 1 kohdan soveltamisalaan, se päättää, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille, jäljempänä ’vastustamatta jättämistä koskeva päätös’. Päätöksessä on mainittava, mitä perustamissopimuksen mukaista poikkeusta on sovellettu.

4. Jos komissio alustavan tutkinnan jälkeen toteaa, että ilmoitetun toimenpiteen soveltavuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se päättää aloittaa [SEUT 108] artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn, jäljempänä ’muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös’.”
- 5 Kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio ehdotetun toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltavuudesta yhteismarkkinoille. Päätöksessä pyydetään asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asetetussa

määräajassa, joka yleensä on enintään yksi kuukausi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi jatkaa asetettua määräaikaa.”

- 6 Asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että mahdollista sääntöjenvastaista tukea koskevan tutkinnan tuloksista on tehtävä päätös kyseisen asetuksen 4 artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti.

Asian tausta ja riidanalaiset päätökset

- 7 Riita-asian tosiseikat esitetään valituksenalaisen tuomion 1–16 kohdassa, ja ne voidaan nyt käsiteltävässä asiassa tiivistää seuraavasti.
- 8 Rheinland-Pfalzin osavaltiossa (Saksa) sijaitseva Nürburgringin kompleksi (jäljempänä Nürburgring) muodostuu kilpa-ajoradasta (jäljempänä Nürburgringin kilparata), vapaa-ajanpuistosta, hotelleista ja ravintoloista.
- 9 Nürburgringin kompleksin omistajat, jotka olivat julkisia yrityksiä (jäljempänä myyjät), saivat vuosina 2002–2012 valtioneuvoston tukea pääasiallisesti Rheinland-Pfalzin osavaltiolta. Valittaja, joka on saksalainen autourheiluyhdistys, teki vuonna 2011 komissiolle ensimmäisen kantelun näistä tuista. Komissio aloitti vuonna 2012 SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn näiden tukien osalta. Samana vuonna Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler (Bad Neuenahr-Ahrweilerin alioikeus, Saksa) totesi myyjät maksukyvyttömiä, ja niiden omaisuususerät päätettiin myydä. Tällöin aloitettiin tarjouskilpailumenettely, joka johti näiden omaisuususerien myyntiin Capricorn Nürburgring Besitzgesellschaft GmbH:lle (jäljempänä Capricorn).
- 10 Valittaja teki vuonna 2013 komissiolle toisen kantelun sillä perusteella, ettei tarjouskilpailumenettely sen mukaan ollut avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton. Valittajan mukaan valittu ostaja sai näin uutta tukea ja jatkoi myyjien taloudellista toimintaa, minkä vuoksi myyjille myönnetyn tuen takaisinperintämääräys oli laajennettava koskemaan myös sitä.
- 11 Lopullisen päätöksen 2 artiklassa komissio totesi, että tietyt myyjien hyväksi toteutetut tukitoimenpiteet (jäljempänä myyjille myönnetyt tuet) olivat sääntöjenvastaisia ja sisämarkkinoille soveltumattomia. Komissio totesi lopullisen päätöksen 3 artiklan 2 kohdassa, ettei myyjille myönnettyjen tukien takaisinperintä koskenut Capricornia eikä sen tytäryhtiötä (jäljempänä ensimmäinen riidanalainen päätös).
- 12 Lopullisen päätöksen 1 artiklan viimeisessä luetelmakohdassa komissio totesi, ettei Nürburgringin omaisuususerien myynti Capricornille ollut valtioneuvoston tukea (jäljempänä toinen riidanalainen päätös). Komissio katsoi tältä osin, että tarjouskilpailumenettely oli ollut avoin, läpinäkyvä ja syrjimätön, että tämä menettely oli johtanut markkinaehtojen mukaiseen myyntihintaan eikä myyjien ja ostajan välillä ollut taloudellista jatkuvuutta.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 13 Valittaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 10.7.2015 jättämällänsä kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati ensimmäisen ja toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista.

- 14 Unionin yleinen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta siltä osin kuin siinä vaadittiin ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamista, koska valittaja ei ollut osoittanut, että kyseinen päätös koskee sitä erikseen. Valituksenalaisen tuomion 48–69 kohdassa esitetyistä syistä unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, ettei valittaja ollut osoittanut oikeudellisesti riittäväällä tavalla, että kyseinen päätös oli vaikuttanut olennaisesti sen kilpailuasemaan merkityksellisillä markkinoilla, toiseksi, ettei se voinut ammatillisena yhdistyksenä vedota yhden jäsenensä asiavaltuuteen, ja kolmanneksi, ettei se ollut näyttänyt toteen, että se oli ensimmäisen riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneessä muodollisessa tutkintamenettelyssä sellaisessa neuvottelijan asemassa, joka on selvästi määritelty ja kiinteästi päätöksen tavoitteeseen liittyvä.
- 15 Toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksesta unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 83 kohdassa osapuolten olevan yksimielisiä siitä, että kyseinen päätös on tehty SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tukien alustavassa tutkintamenettelyssä eikä muodollisessa tutkintamenettelyssä.
- 16 Valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi olevan täysin mahdollista, että valittaja – kun otetaan huomioon sen tavoite, joka on nimenomaan parantaa Nürburgringin kilpa-ajorataa ja edistää sen toimintaa, ja se, että valittaja osallistui tarjouskilpailumenettelyn ensimmäiseen vaiheeseen Nürburgringin omaisuuserien myyntiä varten ja sai tässä yhteydessä tutustuttavakseen suuren määrän näitä omaisuuseriä koskevia tietoja – kykenee esittämään komissiolle SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisessa muodollisessa tutkintamenettelyssä huomautuksia, jotka komissio voi ottaa huomioon arvioidessaan, onko tarjouskilpailumenettely ollut avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton ja onko Nürburgringin omaisuuserät tässä yhteydessä myyty markkinahintaan. Se katsoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 89 kohdassa, että valittajalla oli katsottava olevan asianomaisen osapuolen asema suhteessa toiseen riidanalaiseen päätökseen, ja totesi näin ollen valituksenalaisen tuomion 93 kohdassa, että valittajalla oli toisen riidanalaisen päätöksen osalta asiavaltuus SEUT 108 artiklan 2 kohtaan perustuvien menettelyllisten oikeuksiensa turvaamiseksi.
- 17 Valituksenalaisen tuomion 129 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että kanteen, siltä osin kuin siinä vaadittiin toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista, aineellisen kysymyksen ja erityisesti viidennen ja kahdeksannen kanneperusteen, joiden mukaan SEUT 108 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 4 kohtaa oli rikottu sekä valittajan menettelyllisiä oikeuksia oli loukattu, ratkaisemiseksi oli tutkittava, voidaanko ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen kanneperusteen perusteella todeta, että komissiolla oli alustavan tutkintavaiheen päättyessä vaikeuksia, jotka edellyttivät muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista.
- 18 Tämän tutkinnan päätteeksi unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 176 kohdassa, ettei viidennen ja kahdeksannen kanneperusteen, joiden tarkastelussa on otettu huomioon valittajan ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen kanneperusteensa yhteydessä esittämät väitteet, perusteella voida todeta, että komissiolla oli alustavan tutkintavaiheen päättyessä vaikeuksia, jotka edellyttivät muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista, ja ne oli tämän vuoksi hylättävä.
- 19 Unionin yleinen tuomioistuin tutki ja hylkäsi valituksenalaisen tuomion 182–190 ja 193–197 kohdassa myös kuudennen ja yhdeksännen kanneperusteen, jotka koskivat sitä, että komissio oli laiminlyönyt perusteluvelvollisuuttaan ja loukannut oikeutta hyvään hallintoon.

- 20 Valituksenalaisen tuomion 198 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin jätti näin ollen kanteen osittain tutkimatta ja osittain hylkäsi sen perusteettomana.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

- 21 Valittaja vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion
  - kumoaa ensimmäisen ja toisen riidanalaisen päätöksen
  - toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja
  - velvoittaa komission korvaamaan molemmissa oikeusasteissa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 22 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion 73–94 kohdan, jossa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että toisesta riidanalaisesta päätöksestä nostettu kanne voitiin ottaa tutkittavaksi
  - jättää kyseisen kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat
  - hylkää valituksen ja
  - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

- 23 Valittaja esittää valituksensa tueksi viisi valitusperustetta, joista ensimmäinen koskee oikeudellista virhettä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei ensimmäinen riidanalainen päätös koskenut valittajaa erikseen kyseisten tukien saajan kilpailijana, toinen oikeudellista virhettä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei ensimmäinen riidanalainen päätös koskenut valittajaa erikseen ammatillisena järjestönä, kolmas oikeudellista virhettä siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei sillä ollut asiavaltuutta nostaa kannetta toisesta riidanalaisesta päätöksestä, neljäs valituksenalaisen tuomion perustelujen puutteellisuutta, tosiseikkojen ja todisteiden huomioon ottamista vääristyneellä tavalla ja oikeudellista virhettä, jonka unionin yleinen tuomioistuin teki tutkiessaan kanneperusteita, jotka koskivat komission implisiittistä kieltäytymistä aloittaa muodollinen tutkintamenettely, ja viides oikeudellista virhettä, jonka unionin yleinen tuomioistuin teki arvioidessaan toisen riidanalaisen päätöksen perustelujen riittävyttä.
- 24 Ensimmäinen ja toinen valitusperuste koskevat sitä, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen, kun taas kolmas, neljäs ja viides valitusperuste koskevat toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen hylkäämistä.

Ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimusta koskevat valitusperusteet

Ensimmäisen valitusperusteen tarkastelu

- 25 Ensimmäinen valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion 56 kohtaa, jossa todetaan seuraavaa:

”Siltä osin kuin kantaja väittää, että sen markkina-asemaan kohdistui sen Nürburgringin kilparataan tekemien aiempien investointien takia huomattava vaikutus, on huomautettava, että se, että kantaja oli tavalla tai toisella investoinut Nürburgringiin, ei ole yksinään riittävä peruste todeta, että se oli ollut taloudellisena toimijana merkityksellisillä markkinoilla, mitä kantaja ei edes väitä –, ja varsinkaan, että sen asemaan kyseisten markkinoiden taloudellisena toimijana olivat vaikuttaneet merkittävästi myyjille myönnetyt tuet, jotka kantajan mukaan olivat tehneet sen investoinnit tarpeettomiksi. Ainakaan kantaja ei selitä, miten ensimmäinen riidanalainen päätös, jonka mukaan Nürburgringin omaisuuserien ostaja ei ollut velvollinen maksamaan myyjille myönnettyjä tukia takaisin, on vaikuttanut kantajan Nürburgringiin tekemien investointien tarpeellisuuteen.”

– Asianosaisten lausumat

- 26 Valittaja arvostelee ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se vastannut oikeudellisesti riittävällä tavalla valittajan perusteluihin, jotka koskevat sen markkina-aseman huomattavaa heikentymistä, mikä valittajan mukaan merkitsee perusteluvollisuuden laiminlyöntiä sekä valittajan kuulluksi tulemista koskevan oikeuden ja sen tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden loukkaamista.
- 27 Valittaja väittää erityisesti, että kun unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 56 kohdan toisessa virkkeessä, ettei valittaja ollut selittänyt, miten ensimmäinen riidanalainen päätös on vaikuttanut sen Nürburgringiin tekemien investointien tarpeellisuuteen, se jätti huomiotta valittajan unionin yleisessä tuomioistuimessa jättämän vastauskirjelmän 32 kohdassa esittämät väitteet, joiden mukaan näiden investointien vaikutus oli kumottu ja ne olivat tulleet sen tavoitteensa vastaisiksi, joka oli edistää toiminnan harjoittamista Nürburgringin perinteisellä kilparadalla ja taata, että urheilutapahtumien järjestäjät voivat käyttää sitä yleisen edun mukaisin ehdoin, kun ristiinsubventiolla rahoitettiin hotelleja ja vapaa-ajankeskusta, joilla ei ollut yhteyttä autourheiluun ja jotka oli rakennettu myyjille myönnettyjen tukien avulla. Valittaja oli todennut lisäksi, että Nürburgringin omaisuuserien myyminen Capricornille jatkoi suorana lainvastaisena seurauksena valittajan markkina-aseman heikentymistä, joka sen mukaan johtui lainvastaisista tuista.
- 28 Valittaja katsoo, että kun otetaan huomioon sen Nürburgringin kilparataan tekemien investointien ja yleisen edun mukaisin ehdoin tapahtuvan hyödyntämisen välinen läheinen yhteys, valittaja on niin läheisesti sidoksissa tämän kilparadan hyödyntämiseen, että se on saanut aseman kilpa-ajoratojen hyödyntämisen merkityksellisillä markkinoilla. Se muistuttaa tältä osin, että se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa kiinnittänyt huomiota siihen, että Nürburgringin kilparata on luonnollinen monopoli. Unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin jätti valittajan mukaan huomiotta sen, että luonnollisen monopolin käyttämisessä voi olla vain potentiaalista kilpailua. Näin ollen valittajan toteuttamat investoinnit ovat kaikkein välittömin tapa saada markkina-asema. Samoista syistä valituksenalaisen tuomion 56 kohdan ensimmäiseen

virkkeeseen sisältyvä toteamus, jonka mukaan valittaja ei ollut väittänyt, että sen asemaan kyseisillä markkinoilla olivat vaikuttaneet merkittävästi myyjille myönnetyt tuet, on myös virheellinen.

- 29 Valittaja väittää ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin tukeutui SEUT 263 artiklan neljännen kohdan virheelliseen tulkintaan katsoessaan valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa, ettei se, että valittaja oli tavalla tai toisella investoinut Nürburgringiin, ole yksinään riittävä peruste todeta, että investoija on taloudellisena toimijana markkinoilla, joita investoinnit ovat hyödyttäneet.
- 30 Komissio väittää, että kanneperuste on tehoton tai joka tapauksessa perusteeton.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

- 31 Tutkittaessa ensimmäisen valitusperusteen molempia osia yhdessä on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan muut henkilöt kuin päätöksen adressaatit voivat väittää, että päätös koskee niitä erikseen, ainoastaan, jos kyseinen päätös vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella nämä henkilöt erottuvat kaikista muista ja ne voidaan yksilöidä samalla tavalla kuin adressaatti (tuomio 15.7.1963, Plaumann v. komissio, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 93 kohta ja tuomio 15.7.2021, Deutsche Lufthansa v. komissio, C-453/19 P, EU:C:2021:608, 33 kohta).
- 32 Jos kantaja sitä vastoin kyseenalaistaa sen, onko tuen arviointia koskeva muodollisen tutkintamenettelyn lopuksi tehty päätös perusteltu, kuten on nyt käsiteltävässä asiassa, pelkästään se seikka, että kantajaa voidaan pitää SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna osapuolena, jota asia koskee, ei riitä siihen, että kanne otettaisiin tutkittavaksi. Kantajan on siis osoitettava, että sillä on edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettu erityinen asema. Tällainen asema on kysymyksessä erityisesti silloin, kun kyseessä olevan päätöksen kohteena oleva tuki vaikuttaa huomattavasti kantajan asemaan kyseessä olevilla markkinoilla (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 97 kohta ja tuomio 15.7.2021, Deutsche Lufthansa v. komissio, C-453/19 P, EU:C:2021:608, 37 kohta).
- 33 Kuten unionin yleinen tuomioistuin itsekin muistutti valituksenalaisen tuomion 48 kohdassa, yrityksiksi, joita komission päätös muodollisen tutkintamenettelyn päättämisestä koskee erikseen, on tuensaajayrityksen lisäksi hyväksytty kilpailevia yrityksiä, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet tähän menettelyyn, edellyttäen, että riidanalaisen päätöksen kohteena oleva tukitoimenpide on merkittävästi vaikuttanut niiden markkina-asemaan (tuomio 17.9.2015, Mory ym. v. komissio, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 98 kohta ja tuomio 15.7.2021, Deutsche Lufthansa v. komissio, C-453/19 P, EU:C:2021:608, 38 kohta).
- 34 Pelkkä investointien tekeminen tiettyyn infrastruktuurin osatekijään ei kuitenkaan merkitse sitä, että kyseinen sijoittaja toimisi joillakin niistä markkinoista, jotka liittyvät tämän infrastruktuurin käyttämiseen. Näin on etenkin silloin, kun tällaisilla investoinneilla pyritään edistämään sitä, että eri toimijat käyttävät infrastruktuuria yleisen edun mukaisin ehdoin, kuten valittajan mukaan on ollut niiden investointien osalta, joita se väittää tehneensä Nürburgringin kilparadalla.
- 35 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt oikeudellista virhettä, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa lähinnä, etteivät valittajan väitteet, jotka koskivat sen Nürburgringin kilparadalla tekemiä investointeja, riittäneet osoittamaan, että ensimmäinen

riidanalainen päätös koski sitä tämän tuomion 31 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla erikseen. Näin ollen ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on hylättävä perusteettomana.

- 36 Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisestä osasta, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan, on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklan ja 53 artiklan ensimmäisen kohdan mukainen velvollisuus perustella tuomiot ei merkitse sitä, että sen tulisi esittää selvitys, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siis olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville syyt, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole hyväksynyt asianosaisten argumentteja, ja unionin tuomioistuimella on niiden avulla käytettävissään riittävät tiedot, jotta se pystyy harjoittamaan valvontaansa (tuomio 9.9.2008, FIAMM ym. v. neuvosto ja komissio, C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 Valituksenalaisen tuomion 56 kohdasta ilmenee ainakin implisiittisesti mutta selvästi, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi, etteivät valittajan väitteet, jotka koskivat sen Nürburgringin kilparadalle tekemiä investointeja, riittäneet osoittamaan, että se toimi merkityksellisillä markkinoilla, eivätkä varsinkaan osoittamaan, että ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kohteena ollut toimenpide olisi vaikuttanut huomattavasti sen kilpailuasemaan näillä markkinoilla.
- 38 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä perusteettomana, ja näin ollen koko tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste

- 39 Toinen valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion 69 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin korosti, että tiukoista edellytyksistä, jotka asetettiin 13.12.2005 annetussa tuomiossa komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, EU:C:2005:761, 53–59 kohta), on todettava, että valittaja ei ole näyttänyt toteen, että se oli ensimmäisen riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneessä muodollisessa tutkintamenettelyssä sellaisessa neuvottelijan asemassa, joka on selvästi määritelty ja kiinteästi päätöksen tavoitteeseen liittyvä ja jonka perusteella voidaan katsoa tämän päätöksen koskevan sitä erikseen.

– Asianosaisten lausumat

- 40 Valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi perusteluvelvollisuuttaan ja otti sille esitetyt tosiseikat ja selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla. Se katsoo osoittaneensa unionin yleisessä tuomioistuimessa, että sillä oli ensimmäisen riidanalaisen päätöksen tekemiseen johtaneessa hallinnollisessa menettelyssä aktiivinen ja ainutlaatuinen rooli, kun kyse on toiminnan harjoittamisesta Nürburgringin kilparadalla yleisen edun mukaisesti. Sen neuvottelijan asema, joka on selvästi rajattu ja joka liittyy läheisesti kyseisen päätöksen kohteeseen, on verrattavissa Landbouwschapin (Alankomaissa toimiva julkisoikeudellinen laitos, joka on perustettu varmistamaan maatalousalan toimijoiden yhteisten etujen suojelu yleisen edun mukaisesti) asemaan asiassa, jossa annettiin 2.2.1988 tuomio Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio (67/85, 68/85 ja 70/85, EU:C:1988:38, 20–24 kohta), ja Comité international de la rayonne et des fibres synthétiquesin (CIRFS) asemaan asiassa, jossa annettiin 24.3.1993 tuomio CIRFS ym. v. komissio (C-313/90, EU:C:1993:111, 29 ja 30 kohta).

- 41 Valittaja on nimittäin omien sanojensa mukaan neuvotellut komission kanssa ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kohteena olevista tuista taatakseen jäsenilleen tukilainsäädännön ja yleisen edun mukaisesti tämän kilparadan käyttämisen ja varmistautuakseen siitä, että sen investoinneilla myötävaikutettaisiin edelleen tämän tavoitteen saavuttamiseen. Näiden aineellisten olosuhteiden perusteella valittaja erottuu kaikista muista, joten sillä on asiavaltuus nostaa kanne ensimmäisestä riidanalaisesta päätöksestä.
- 42 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei valittajan mukaan voinut hylätä valittajan asiavaltuutta selittämättä, miksi – kun huomioon otetaan valittajan esittämät yksityiskohtaiset kanneperusteet, todisteet ja argumentit – tällaisen aseman toteamiseksi tarvittavat edellytykset eivät täyttyneet. Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 69 kohdassa ”tiukkoihin edellytyksiin, jotka asetettiin 13.12.2005 annetussa tuomiossa komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, EU:C:2005:761, 53–59 kohta)” tekemän viittauksen perusteella ei ole mahdollista ymmärtää, mitkä ovat unionin yleisen tuomioistuimen tutkimat edellytykset. Unionin yleisen tuomioistuimen tuomion perustelut ovat näin ollen puutteelliset tai riittämättömät, mikä merkitsee myös kuulluksi tulemista koskevan oikeuden ja tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden loukkaamista. Lisäksi katsoessaan, että valittaja ”ei ole näyttänyt toteen”, että se oli ensimmäisen riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneessä muodollisessa tutkintamenettelyssä neuvottelijan asemassa, selittämättä kuitenkaan, mitä valittajan esittämiä todisteita se on tutkinut, unionin yleinen tuomioistuin otti valittajan mukaan tosiseikat ja todisteet huomioon vääristyneellä tavalla.
- 43 Komissio katsoo, että toinen valitusperuste on perusteeton ja se on hylättävä.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

- 44 Valituksenalaisen tuomion 58 kohdasta ilmenee, että unionin yleisessä tuomioistuimessa valittaja oli väittänyt muun muassa, että se kävi saksalaisen autourheilun etujen puolustamiseksi neuvotteluja erityisesti Nürburgringin kilpa-ajoradan parantamisesta ja sen toiminnan edistämisestä ja oli osallistunut ensimmäisen riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneeseen hallinnolliseen menettelyyn tekemällä kantelun ja esittämällä kirjallisia huomautuksia ja todistusaineistoa.
- 45 Valituksenalaisen tuomion 66 ja 67 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin esitti tiivistetysti ne seikat, joiden perusteella unionin tuomioistuin oli ottanut tutkittavaksi kanteet asioissa, joissa annettiin 2.2.1988 tuomio Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio (67/85, 68/85 ja 70/85, EU:C:1988:38) ja 24.3.1993 tuomio CIRFS ym. v. komissio (C-313/90, EU:C:1993:111). Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 68 kohdassa omaan oikeuskäytäntönsä ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön viitaten, ettei se, että ammatillinen järjestö oli tehnyt muodollisen tutkintamenettelyn taustalla olevan kantelun tai esittänyt siinä huomautuksia, ole riittävä peruste sille, että kyseisellä järjestöllä katsottaisiin olevan erityinen neuvottelijan asema.
- 46 Lopuksi unionin yleinen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen tuomion 69 kohdassa ”tiukkoihin edellytyksiin, jotka asetettiin 13.12.2005 annetussa tuomiossa komissio v. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, EU:C:2005:761, 53–59 kohta)”, jossa unionin tuomioistuin oli itse tuonut esiin niiden asioiden, joissa annettiin 2.2.1988 tuomio Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio (67/85, 68/85 ja 70/85, EU:C:1988:38) ja 24.3.1993 tuomio CIRFS ym. v. komissio (C-313/90, EU:C:1993:111), erityisolosuhteet ja selittänyt, miten ne poikkesivat sellaisen osapuolen asemasta, joka oli osallistunut aktiivisesti menettelyyn, jonka päätteeksi annettiin valtiontukea koskeva päätös.

- 47 Näiden oikeuskäytäntöä koskevien huomautusten perusteella on mahdollista ymmärtää, miksi valittajan perustelut, jotka on esitetty tiivistetysti valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, eivät riittäneet siihen, että valittajaa voitaisiin pitää valituksenalaisen tuomion 66–69 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuna neuvottelijana.
- 48 Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 65–69 kohdassa esittämät perustelut, vaikka ne ovatkin suhteellisen suppeat, riittävät siihen, että valittaja voi ymmärtää syyt, joiden vuoksi sen ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen tutkittavaksi ottamisen tueksi esittämät argumentit, jotka perustuvat 2.2.1988 annettuun tuomioon *Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio* (67/85, 68/85 ja 70/85, EU:C:1988:38) ja 24.3.1993 annettuun tuomioon *CIRFS ym. v. komissio* (C-313/90, EU:C:1993:111), hylättiin.
- 49 Väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin otti tosiseikat ja todisteet huomioon vääristyneellä tavalla, on puolestaan jätettävä tutkimatta, koska valittaja ei ole yksilöinyt niitä täsmällisiä seikkoja, jotka unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut huomioon vääristyneellä tavalla, eikä sitä, miltä osin unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut ne huomioon vääristyneellä tavalla (ks. vastaavasti määräys 1.2.2017, *Vidmar ym. v. komissio*, C-240/16 P, EU:C:2017:89, 26 ja 27 kohta).
- 50 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että toinen valitusperuste on jätettävä osittain tutkimatta ja se on osittain hylättävä perusteettomana.
- 51 Koska ensimmäinen ja toinen valitusperuste on hylättävä, valitus on hylättävä siltä osin kuin siinä vaaditaan valituksenalaisen tuomion kumoamista sikäli kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi siinä ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen.

Toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimusta koskevat valitusperusteet

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottaminen

- 52 Tekemättä liitännäisvalitusta komissio vaatii, että unionin tuomioistuin tutkii kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymisen siltä osin kuin kanteessa vaadittiin toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista, koska sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen tulkitessaan ja soveltaessaan SEUT 108 artiklan 2 ja 3 kohdassa sekä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettua asianomaisen osapuolen käsitettä ja katsoi virheellisesti, että valittaja saattoi väittää olevansa tällaisessa asemassa.
- 53 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuin on silloin, kun sen käsiteltävänä on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla tehty valitus, velvollinen antamaan tarvittaessa viran puolesta ratkaisun ehdotonta prosessinedellytystä koskevasta perusteesta, jonka mukaan yksityishenkilön SEUT 263 artiklan neljännen alakohdan nojalla nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ei ole noudatettu (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, *Bayerische Motoren Werke ja Freistaat Sachsen v. komissio*, C-654/17 P, EU:C:2019:634, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 54 Valituksenalaisen tuomion 84–89 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin totesi lähinnä, että valittajalla oli oikeus vaatia toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista asianomaisena osapuolena SEUT 108 artiklan 2 kohtaan ja asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohtaan perustuvien menettelyllisten oikeuksiensa turvaamiseksi.

- 55 Ensimmäiseksi komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi unionin tuomioistuimen asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä vain osittain eikä ottanut huomioon sitä, että asianomaisen osapuolen asema edellyttää kilpailusuhteen olemassaoloa.
- 56 Tämä väite on kuitenkin hylättävä. Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdan mukaan ”asianomaisen osapuolen” käsitteellä tarkoitetaan ”henkilöä, yritystä tai yritysten yhteenliittymää, jonka etuihin tuen myöntäminen voi vaikuttaa, erityisesti tuensaajaa, kilpailevia yrityksiä ja alan järjestöjä”. Kyseisessä säännöksessä noudatetaan SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käsitteeseen ”ne, joita asia koskee” määritelmää, sellaisena kuin se ilmenee unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (tuomio 2.4.1998, komissio v. Sytraval ja Brink’s France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 57 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 30 kohdassa, tukitoimenpiteestä hyötyneen yhtiön kanssa kilpaileva yritys kuuluu kiistatta SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin asianomaisiin osapuoliin, mutta myös yrityksen, joka ei ole tuensaajan kanssa kilpaileva yritys, voidaan katsoa olevan asianomainen osapuoli, jos se osoittaa, että tuen myöntäminen voi vaikuttaa sen etuihin. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämä edellyttää sen osoittamista, että kyseisellä tuella saattaa olla konkreettinen vaikutus sen asemaan (ks. vastaavasti tuomio 24.5.2011, komissio v. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 65 kohta ja tuomio 27.10.2011, Itävalta v. Scheucher-Fleisch ym., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 132 kohta).
- 58 Näin ollen on hylättävä komission väite, jonka mukaan 9.7.2009 annetusta tuomiosta 3F v. komissio (C-319/07 P, EU:C:2009:435), 24.5.2011 annetusta tuomiosta komissio v. Kronoply ja Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341) sekä 6.11.2018 annetusta tuomiosta Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci (C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873) seuraa, että asianomaisen osapuolen asema edellyttää kilpailusuhdetta.
- 59 Kuten 9.7.2009 annetun tuomion 3F v. komissio (C-319/07 P, EU:C:2009:435) 104 kohdasta ilmenee, unionin tuomioistuin on tunnustanut työntekijöiden ammattijärjestön aseman asianomaisena osapuolena sillä perusteella, että kyseisessä asiassa kyseessä olleet toimenpiteet olivat mahdollisesti vahingoittaneet sen ja sen jäsenten etuja työehtosopimusneuvotteluissa.
- 60 Mitä tulee 24.5.2011 annettuun tuomioon komissio v. Kronoply ja Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, 64 kohta), unionin tuomioistuin ei perustanut analyysiansä tuensaajan ja kyseisessä asiassa valittajana olleen yrityksen väliseen kilpailusuhteeseen vaan tukeutui siihen, että viimeksi mainittu yritys tarvitsi tuotantoprosessissaan samaa raaka-ainetta kuin tuensaaja.
- 61 Lopuksi on todettava, ettei 6.11.2018 annetulla tuomiolla Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci (C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 43 kohta), johon komissio vetoaa, ole merkitystä. Kyseisen tuomion 43 kohdassa ei nimittäin ollut kyse henkilön tai yrityksen asianomaisen osapuolen asemasta vaan siitä, vaikuttaako komission päätös, jossa ei puututa tukijärjestelmän muodostaneiden kansallisten toimenpiteiden vaikutuksiin, suoraan sellaisen kantelijan oikeusasemaan, joka väittää näiden toimenpiteiden asettavan sen heikompaan kilpailutilanteeseen.
- 62 Toiseksi komissio väittää, että se, että unionin yleinen tuomioistuin on tunnustanut valittajan aseman asianomaisena osapuolena, perustuu valituksenalaisen tuomion 88 kohdasta ilmenevällä tavalla siihen, että valittajalla mahdollisesti on merkityksellisiä tietoja. Pelkästään se, että

- henkilöllä on tietoja, joilla saattaa olla merkitystä toimenpidettä koskevassa muodollisessa tutkintamenettelyssä sen määrittämiseksi, onko kyseessä sääntöjenvastainen valtioneuvosto, ei kuitenkaan komission mukaan riitä siihen, että henkilön voitaisiin katsoa olevan tällaisessa asemassa.
- 63 On totta, että unionin yleinen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa valittajan asemaan ”voittoa tavoittelemattomana yhdistyksenä, jonka tarkoituksena on parantaa Nürburgringin kilpa-ajorataa ja edistää sen toimintaa sekä ajaa omien jäsentensä, joista jotkut järjestävät urheilutapahtumia kyseisellä radalla, yhteisiä etuja” sekä siihen, että ”tuen myöntämisellä on saattanut olla konkreettinen vaikutus kantajan omiin intresseihin”, ”mikä kantajan mukaan olisi pitänyt todeta toisessa riidanalaisessa päätöksessä, koska tarjouspyyntömenettely ei ollut avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton ja koska se ei johtanut Nürburgringin omaisuuserien myyntiin Capricornille markkinahinnalla”.
- 64 Kyseisen tuomion 88 kohdasta ilmenee kuitenkin, että katsoakseen, että valittaja oli asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettu ”asianomainen osapuoli”, unionin yleinen tuomioistuin tukeutui lopulta siihen, että ”on täysin mahdollista, että kantaja – kun otetaan huomioon sen tavoite, joka on nimenomaan parantaa Nürburgringin kilpa-ajorataa ja edistää sen toimintaa, ja se, että kantaja osallistui tarjouspyyntömenettelyn ensimmäiseen vaiheeseen ja sai tässä yhteydessä tutustuttavakseen suuren määrän Nürburgringin omaisuuseriä koskevia tietoja – kykenee esittämään komissiolle SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisessa muodollisessa tutkintamenettelyssä huomautuksia, jotka komissio voi ottaa huomioon arvioidessaan, onko tarjouspyyntömenettely ollut avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton ja onko Nürburgringin omaisuuserät tässä yhteydessä myyty markkinahintaan”.
- 65 Kuten julkisasiamies totesi lähinnä ratkaisuehdotuksensa 33 ja 34 kohdassa, se, että henkilöllä on tietoja, jotka saattaisivat olla merkityksellisiä tuen muodollisessa tutkintamenettelyssä, ei merkitse sitä, että tuen myöntäminen saattaisi vaikuttaa tämän henkilön etuihin, eikä sitä, että sillä voisi olla konkreettinen vaikutus henkilön asemaan tämän tuomion 57 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla. Näin ollen pelkkä merkityksellisten tietojen hallussapito ei riitä siihen, että kyseinen henkilö voitaisiin luokitella asianomaiseksi osapuoleksi.
- 66 Unionin tuomioistuimelle unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 167 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimitetusta ensimmäisen oikeusasteen asiakirja-aineistosta ilmenee kuitenkin, että valittaja oli unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut muun muassa siihen, että se on yhdistys, joka puolustaa saksalaisen autourheilun intressejä suhteessa Nürburgringin kilparataan, että sen keskeinen päämäärä on taata tämän kilpa-ajoradan toiminta yleisen edun mukaisin taloudellisin ehdoin siten, että pääsy kilpa-ajoradalle voidaan taata myös amatööriurheilijoille, ja että Capricorn harjoittaa voiton maksimointia tavoittelevaa toimintatapaa, joka on ristiriidassa valittajan tavoitteiden kanssa.
- 67 Kun otetaan huomioon nämä väitteet, joita komissio ei ole kiistänyt, on katsottava, että väitetty tuen myöntäminen Capricornille Nürburgringin hankinnan yhteydessä voisi vaikuttaa valittajan ja sen jäsenten etuihin, joten sitä on pidettävä asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuna ”asianomaisena osapuolena”.
- 68 Näin ollen on katsottava, että toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimus voidaan ottaa tutkittavaksi.

Kolmas valitusperuste

- 69 Kolmannella valitusperusteellaan valittaja riitauttaa valituksenalaisen tuomion 83 kohdan, jossa unionin yleinen tuomioistuin itse katsoi, ettei toisen riidanalaisen päätöksen voitu katsoa koskevan sitä tai jotakuta sen jäsenistä erikseen samoista syistä, jotka oli mainittu ensimmäisen riidanalaisen päätöksen osalta.
- 70 Tämä valitusperuste koskee valituksenalaisen tuomion perusteluja, jotka eivät ole tuomiolauselman perustelemiseksi välttämättömiä. Kuten valituksenalaisen tuomion 93 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi, että valittajalla oli oikeus vaatia toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista, ja kuten edellä 68 kohdasta ilmenee, tätä toteamusta ei ole syytä kyseenalaistaa.
- 71 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä tehottomana.

Neljäs valitusperuste

- 72 Neljäs valitusperuste jakautuu viiteen osaan. Aluksi on tarkasteltava tämän valitusperusteen toista, neljättä ja viidettä osaa.

– Asianosaisten lausumat

- 73 Neljännen valitusperusteensa toisessa osassa valittaja väittää, että valituksenalaisen tuomion 152–156 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin otti vääristyneellä tavalla huomioon Deutsche Bank AG:n 10.3.2014 päivätyn kirjeen, kun se katsoi, ettei vaikuta siltä, että komissiolla olisi pitänyt olla epäilyjä kyseisen kirjeen sitovuudesta. Valittaja toteaa kiinnittäneensä unionin yleisessä tuomioistuimessa huomiota siihen, että mainitun kirjeen viimeisellä sivulla on ”tärkeä huomautus”, josta ilmenee, ettei sen sanamuodosta ja ehdoista ollut tarkoitus johtaa oikeudellisesti sitovia velvoitteita. Saman huomautuksen muut kohdat vahvistavat tämän arvion. Valittaja katsoo, että jos unionin yleinen tuomioistuin ei olisi ottanut Deutsche Bankin 10.3.2014 päivättyä kirjettä huomioon vääristyneellä tavalla, sen olisi pitänyt todeta, ettei Deutsche Bank katsonut kirjeen sitovan sitä.
- 74 Neljännen valitusperusteensa neljännessä osassa valittaja väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 166 kohdassa esittämä toteamus, jonka mukaan 11.3.2014 jälkeen tapahtuneet tosiseikat eivät olleet merkityksellisiä tutkittaessa kysymystä siitä, oliko kyseisessä tarjouskilpailumenettelyssä mahdollisesti myönnetty tukea Capricornille, on osoitus oikeudellisesta virheestä ja siitä, että unionin yleinen tuomioistuin otti todisteet huomioon vääristyneellä tavalla, ja sitä rasittaa lisäksi perustelujen riittämättömyys.
- 75 Valittajan mukaan komissiolla oli toista riidanalaista päätöstä tehdessään käytettävissään yksityiskohtaisia tietoja ja viitteitä siitä, että Capricorn oli saanut perusteetonta etua tarjouskilpailumenettelyssä, joka ei ollut läpinäkyvä ja joka oli syrjivä ja johti siihen, että Nürburgringin omaisuususerät myytiin sille sen maksukyvyttömyydestä huolimatta. Näiden tietojen olisi pitänyt johtaa siihen, että komissio aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, ja näin olisi pitänyt olla, toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 167 kohdassa, vaikka valittaja ei olisi tehnyt uutta kantelua.

- 76 Neljännen valitusperusteen viides osa koskee valituksenalaisen tuomion 173–176 kohtaa, joissa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajan väitteet, jotka on esitetty tiivistetysti kyseisen tuomion 170 ja 171 kohdassa. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin vain esitti tiivistetysti sen väitteet valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa tarkastelematta niitä ja perustelematta niiden hylkäämistä. Sama koskee sen mukaan väitteitä, jotka koskevat Nürburgringin omaisuuserien vuokraussopimusta, joka mainittiin valituksenalaisen tuomion 171 kohdassa. Unionin yleinen tuomioistuin totesi ainoastaan, että vuokra maksettiin myyjistä riippumattomalle yhtiölle ja että Nürburgringin omaisuuserien myyntihintaa alennettiin vuokrien määrällä, joka sisällytettiin tähän hintaan siihen asti, kunnes myynti olisi toteutunut. Valittajan mukaan unionin yleinen tuomioistuin selittämättä asiaa pelkästään totesi, ettei komissiolla olisi pitänyt olla epäilyjä perusteettomasta edusta, mikä merkitsee valittajan esittämän selvitysaineiston huomioon ottamista vääristyneellä tavalla ja on osoitus siitä, että SEUT 107 artiklaa ja SEUT 108 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa on tehty oikeudellinen virhe.
- 77 Komissio katsoo ensisijaisesti, että neljännen valitusperusteen toinen osa on tehoton. Sen mukaan valituksenalaisen tuomion 152, 154 ja 155 kohdassa esitetyt toteamukset, joita valittaja ei ole riitauttanut, ovat riittäviä tukemaan unionin yleisen tuomioistuimen toteamuksia, joiden mukaan ei vaikuta siltä, että komissiolla olisi pitänyt olla epäilyjä Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyn kirjeen sitovuudesta, jos oletetaan, että kyseisen tuomion 153 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin otti tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla.
- 78 Neljännen valitusperusteen toinen osa on komission mielestä joka tapauksessa perusteeton. Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyssä kirjeessä käytetään useaan otteeseen ilmausta ”sitoumus”. Todellisuudessa valittaja riitauttaa ainoastaan sen, miten unionin yleinen tuomioistuin tulkitsti tätä käsitettä samaan kirjeeseen sisältyneiden muiden lausumien yhteydessä. Tämä kuuluu unionin yleisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvaan tosiseikkojen arviointiin, joka käsittää myös kansallisen oikeuden nojalla tehtyjen sopimusten tulkinnan.
- 79 Neljännen valitusperusteen neljännen osan komissio katsoo perustuvan valituksenalaisen tuomion 165–169 kohdan virheelliseen tulkintaan. Unionin yleinen tuomioistuin vastasi niissä kieltävästi kysymykseen siitä, olisiko valittajan väite, joka esitetään tiivistetysti kyseisen tuomion 163 kohdassa ja jonka mukaan toissijainen ostaja tuli 13.8.2014 Capricornin tilalle Nürburgringin omaisuuserien uudelleenmyyntiä koskevassa menettelyssä, joka ei ollut läpinäkyvä, pitänyt tutkia toisessa riidanalaisessa päätöksessä. Komission mukaan tämä vastaus on oikea, koska Nürburgringin omaisuuserien myynnin jälkeisillä seikoilla ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, toimiko Nürburgringin pesänhoitaja tämän myynnin yhteydessä markkinatalouden ehdoin toimivana sijoittajana. Tällainen sijoittaja ei kuitenkaan komission mukaan voinut ottaa huomioon valittajan esittämien kaltaisia tosiseikkoja, jotka ovat tapahtuneet vasta myyntipäätöksen tekemisen jälkeen. Vaikka komissiolla olisi ollut toista riidanalaista päätöstä tehdessään tietoja, joihin valittaja on perusteluissaan vedonnut, niillä ei ole merkitystä, kun markkinatalouden ehdoin toimivan myyjän periaatetta sovelletaan Nürburgringin pesänhoitajan ja Capricornin väliseen 11.3.2014 tehtyyn kauppasopimukseen.
- 80 Komissio väittää lopuksi vastauksena neljännen valitusperusteen viidennen osaan, ettei valittajan väitteillä, jotka on esitetty tiivistetysti valituksenalaisen tuomion 170 ja 171 kohdassa, kyseenalaisteta markkinatalouden ehdoin toimivaa myyjää koskevan perusteen noudattamista. Erityisesti kyseisen tuomion 170 kohdassa tiivistetysti esitetyt väitteet koskevat kyseisen kauppasopimuksen tekemisen jälkeisiä tapahtumia. Sama koskee kyseisen tuomion 171 kohdassa mainittua vuokraussopimuksen tekemistä. Saman tuomion 173 ja 174 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin esitti suppeat mutta selvät perustelut näiden väitteiden hylkäämiselle. Komission

mukaan unionin yleisen tuomioistuimen oli loogista viitata valituksenalaisen tuomion 138–158 kohtaan, koska unionin yleinen tuomioistuin totesi siinä, että Nürburgringin omaisuuserien myynti määritettiin avoimessa ja läpinäkyvässä tarjouskilpailumenettelyssä eikä hyväksytyyn tarjouksen rahoituksesta ollut mitään epäilyjä. Mitä tulee valittajan väitteeseen, jonka mukaan selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, komission mukaan on mahdotonta ymmärtää, mikä on tämän toteamuksen perusta, varsinkin kun valittaja itse myöntää, että unionin yleinen tuomioistuin on oikein esittänyt sen väitteet tiivistetysti valituksenalaisen tuomion 170 ja 171 kohdassa.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

- 81 Aluksi on täsmennettävä, että toisin kuin komissio väittää, neljännen valitusperusteen toinen osa ei koske ainoastaan valituksenalaisen tuomion 153 kohtaa vaan myös kyseisen tuomion 152 ja 154–156 kohtaa. Sitä ei näin ollen voida hylätä tehottomana.
- 82 Tämän osan tutkimiseksi on muistutettava, että kuten valituksenalaisen tuomion 151 kohdasta ilmenee, Nürburgringin omaisuuserien hankinnasta kiinnostuneille sijoittajille oli täsmennetty, että ne valitaan ottaen huomioon muun muassa liiketoimen toteuttamisen todennäköisyys. Yksi tältä osin huomioon otettavista seikoista oli niiden tarjouksen rahoituksen varmistaminen, josta oli osoituksena niiden rahoituskumppanien antama rahoitusvahvistus.
- 83 Lopullisen päätöksen 50, 273 ja 278 perustelukappaleesta ilmenee komission katsoneen, että Capricornin tarjouksen rahoitus oli varmistettu, koska Capricorn oli toimittanut 10.3.2014 päivätyn Deutsche Bankin kirjeen, joka oli luonteeltaan sitova.
- 84 Valituksenalaisen tuomion 152–155 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin tarkisti, voitiinko komission tutkinnassa, jossa yhdyttiin Saksan viranomaisten arviointiin, todeta, ettei kyseisen kirjeen sitovuudesta ollut epäilyjä, ja päätyi kyseisen tuomion 156 kohdassa toteamaan, että näin todella oli.
- 85 Näin ollen on tutkittava, ottiko unionin yleinen tuomioistuin tämän tutkinnan yhteydessä kyseisen kirjeen sisällön huomioon vääristyneellä tavalla, kuten valittaja väittää.
- 86 Tältä osin on huomautettava, että selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, jos ilman, että on tarpeen turvautua uuteen selvitysaineistoon, on selvää, että olemassa olevan selvitysaineiston arviointi oli ilmeisen virheellistä (tuomio 18.1.2007, PKK ja KNK v. neuvosto, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 37 kohta ja tuomio 18.7.2007, Industrias Químicas del Vallés v. komissio, C-326/05 P, EU:C:2007:443, 60 kohta).
- 87 Nyt käsiteltävässä asiassa Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätystä kirjeestä, sellaisena kuin komissio on sen esittänyt unionin yleisessä tuomioistuimessa ja sellaisena kuin se sisältyy ensimmäisen oikeusasteen asiakirja-aineistoon, ilmenee, että sen ensimmäisellä sivulla on selvä maininta, jonka mukaan kyseiseen kirjeeseen sisältyvään ”sitoumukseen” sovelletaan ehtoja, jotka on esitetty muun muassa mainitun kirjeen liitteenä A olevassa ”ehtoja koskevassa muistiossa”.
- 88 Kuten valittaja perustellusti toteaa, kyseisen liitteen lopussa on kuitenkin ”tärkeä huomautus”, jossa todetaan muun muassa, että ”tätä ehtoja koskevaa muistiota käytetään yksinomaan keskustelun tukena eikä sillä ole tarkoitus luoda oikeudellisesti sitovia velvoitteita meidän välillemme – – Näin ollen emme ole vastuussa mistään välittömistä, myöhemmin toteutuvista tai muista tappioista, jotka johtuvat tähän kirjeeseen tukeutumisesta”.

- 89 Näistä toteamuksista ilmenee selvästi, ettei Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyllä kirjeellä luotu pankin antamaa ja pankkia sitovaa rahoitusvelvoitetta Capricornin hyväksi.
- 90 Tätä päätelmää tukee lisäksi kyseisen kirjeen sivulla 5 olevassa 9 kohdassa, jonka otsikko on ”Sovellettava oikeus ja toimivalta”, oleva maininta, jossa viitataan kyseisestä kirjeestä johtuviin ”mahdollisiin sopimussuhteen ulkopuolisiin velvoitteisiin”, eikä viitata sopimusvelvoitteisiin juuri sen vuoksi, ettei tällä samalla kirjeellä ollut tarkoitus luoda tällaisia velvoitteita.
- 91 Tältä osin on merkityksetöntä, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 152 ja 153 kohdassa – samassa kirjeessä todetaan, että Deutsche Bank ”on valmis myöntämään” Capricornille 45 miljoonan euron lainan, ja että siinä viitataan useaan otteeseen Deutsche Bankin Capricornin osalta antamaan ”sitoumukseen”, koska tämän tuomion 88 kohdassa mainituista toteamuksista ilmenee selvästi, ettei kyseisellä ”sitoumuksella” luotu oikeudellisesti sitovia rahoitusvelvoitteita, kuten ei myöskään Deutsche Bankin aiemmilla kirjeillä, joihin unionin yleinen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen tuomion 154 kohdassa. Tätä päätelmää ei kyseenalaista se, että Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyn kirjeen sitomattomuus on ilmoitettu eri sanamuodoin kuin viimeksi mainituissa kirjeissä.
- 92 Tästä seuraa, että – kuten valittaja väittää neljännen valitusperusteen toisessa osassa – unionin yleinen tuomioistuin otti 10.3.2014 päivätyn Deutsche Bankin kirjeen sisällön huomioon vääristyneellä tavalla ja että valitusperusteen tämä osa on näin ollen perusteltu.
- 93 Neljännen valitusperusteen neljännessä osassa valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se teki oikeudellisen virheen, kun se hylkäsi valituksenalaisen tuomion 166 kohdassa valittajan väitteet, jotka esitettiin tiivistetysti saman tuomion 162 ja 163 kohdassa.
- 94 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 108 kohdassa, valittaja väitti unionin yleisessä tuomioistuimessa lähinnä, että sen jälkeen, kun Nürburgringin omaisuuserät myytiin Capricornille 11.3.2014, Capricorn ja myyjät olivat tehneet sopimuksen, jolla taattiin myyntihinnan maksaminen erissä ja jossa todettiin, että myyntihinnan toisen erän toistuva maksamatta jättäminen johtaisi siihen, että omaisuuserät voitaisiin myydä uudelleen, kuten todella tapahtuikin.
- 95 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti valituksenalaisen tuomion 166 kohdassa, että tuki, joka komission olisi valittajan mukaan pitänyt todeta toisessa riidanalaisessa päätöksessä, olisi myönnetty Capricornille 11.3.2014, jolloin kyseiset omaisuuserät myytiin viimeksi mainitulle markkinahintaa väitetysti alhaisempaan hintaan. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi tämän perusteella, etteivät kyseisen päivämäärän jälkeen tapahtuneet tosiseikat olleet merkityksellisiä tutkittaessa kysymystä siitä, oliko kyseisessä tarjouskilpailumenettelyssä mahdollisesti myönnetty tukea Capricornille. Unionin yleinen tuomioistuin totesi lisäksi valituksenalaisen tuomion 167 kohdassa, että jos valittaja olisi halunnut, että komissio tutkii myös sen, oliko kyse uudesta tuesta, joka aiheutui myyntimenettelyn väitetystä jatkamisesta, sen olisi pitänyt tehdä tästä toinen kantelu.
- 96 Tältä osin pitää paikkansa, että jos Capricornin olisi katsottava saaneen tuen, joka vastaa Nürburgringin omaisuuserien markkinahinnan ja Capricornin niistä maksaman hankintahinnan välistä erotusta, tarjouskilpailumenettelyssä, joka ei vastannut avoimuutta, läpinäkyvyyttä, ehdottomuutta ja syrjimättömyyttä koskevia vaatimuksia, tällainen tuki olisi väistämättä myönnetty 11.3.2014, jolloin nämä omaisuuserät myytiin Capricornille ja niitä koskeva kauppasopimus allekirjoitettiin.

- 97 Toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 166 kohdassa, tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tuon ajankohdan jälkeiset seikat olisivat lähtökohtaisesti merkityksettömiä arvioitaessa sitä, oliko tällainen tuki tosiasiallisesti myönnetty.
- 98 Tältä osin on muistutettava, että valtioneuvoston päätöksen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tietojen perusteella, joita komissiolle saattoi olla käytettävissään päätöstä tehdessään (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2017, komissio v. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten julkisasiamies toteaa lähinnä ratkaisuehdotuksensa 102 ja 103 kohdassa, valtioneuvoston päätös koskeva alustava tutkintavaihe päättyy, kun komissio tekee asetuksen N:o 659/1999 4 artiklassa tarkoitetun päätöksen, joten ei voida sulkea pois sitä, että uusia tutkintaan vaikuttavia seikkoja voi käydä ilmi tarjouskilpailumenettelyn jälkeen mutta ennen kuin komissio antaa asiaa koskevan päätöksen.
- 99 Kuten tämän tuomion 82 ja 83 kohdasta käy ilmi, erityisesti se, että Capricornin tarjouksen rahoitus oli varmistettu, oli ainakin yksi niistä tekijöistä, joilla perusteltiin Nürburgringin omaisuususerien myymistä Capricornille.
- 100 Jos valittajan väittämät tosiseikat, sellaisina kuin ne on esitetty tiivistetysti tämän tuomion 94 kohdassa, vaikka ne ovatkin tapahtuneet sen jälkeen, kun Nürburgringin omaisuususerät oli luovutettu Capricornille, näytettäisiin toteen, ne voisivat herättää epäilyn siitä, oliko tarjouskilpailumenettelystä vastaavien tahojen päätelmä, jonka mukaan Capricornin tarjouksen rahoitus oli varmistettu, perusteltu, ja näin ollen siitä, oliko kyseinen menettely läpinäkyvä ja syrjimätön, kun muistetaan – kuten valituksenalaisen tuomion 157 kohdasta ilmenee – että toinen tarjous hylättiin rahoitusvahvistuksen puuttumisen vuoksi.
- 101 On nimittäin kysyttävä, miksi Capricorn – jos sillä oli tarjoukseensa varma rahoitus – joutui neuvottelemaan uudelleen myyntihinnan maksamisesta erissä ja miksi se ei loppujen lopuksi voinut maksaa toista erää, mikä johti Nürburgringin omaisuususerien myymiseen uudelleen.
- 102 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, ettei valittajan väittämällä ja tämän tuomion 94 kohdassa tiivistetysti esitetyillä seikoilla ollut merkitystä, pelkästään sillä perusteella, että ne tapahtuivat sen jälkeen, kun Nürburgringin omaisuususerät oli myyty Capricornille. Neljännen valitusperusteen neljäs osa on tämän vuoksi perusteltu.
- 103 Neljännen valitusperusteen viidennessä osassa valittaja väittää lähinnä perusteluiden puutteellisuuden tai riittämättömyyden rasittavan sitä, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 173–176 kohdassa sen väitteet, jotka oli esitetty tiivistetysti kyseisen tuomion 170 ja 171 kohdassa.
- 104 Tältä osin on todettava, että valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin esitti tiivistetysti valittajan kolmannen kanneperusteen kolmannessa osassa esittämät neljä väitettä. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan näillä väitteillä pyrittiin osoittamaan, että sekä hinta, jolla Capricorn osti Nürburgringin omaisuususerät, että sen maksuehdot sisälsivät valtioneuvoston tukea, koska ensinnäkin Nürburgringin toiminnanharjoittajan bruttotoimintaylijäämä, jonka määrä oli 6 miljoonaa euroa, muodosti osan myyntihinnasta, vaikka kyseinen toiminnanharjoittaja oli vuonna 2013 ilmoittanut, ettei se odottanut saavansa Nürburgringin omaisuususeristä mitään voittoa, toiseksi myyntihinnan toisen erän maksamista

lykättiin, kolmanneksi kauppasopimuksessa maksujen laiminlyönnin varalta määrätty 25 miljoonan euron sopimussakko jätettiin perimättä ja neljänneksi Nürburgringin omaisuuserät luovutettiin toissijaiselle ostajalle menettelyssä, joka ei ollut avoin.

- 105 Kyseisen tuomion 171 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin esitti tiivistetysti valittajan samassa asiayhteydessä esittämän lisäväitteen, jonka mukaan sopimusta, jolla Nürburgringin omaisuuserät vuokrattiin Capricornille 1.1.2015 jälkeiseksi ajanjaksoksi väliaikaisena ratkaisuna siihen saakka, kunnes Nürburgringin omaisuuserien myynnille Capricornille asetettu edellytys mahdollisesti toteutuisi eli kunnes komissio tekisi päätöksen, jolla poistettaisiin kokonaan riski siitä, että myyjille myönnettyt tuet peritään takaisin kyseisten omaisuuserien ostajalta, ei itsessään kilpailutettu avoimessa, läpinäkyvässä, syrjimättömässä ja ehdottomassa menettelyssä, joten tämän sopimuksen mukaiset vuokrat eivät vastanneet markkinahintaa ja sisälsivät uutta tukea. Unionin yleinen tuomioistuin muistutti, että myyjien ja Capricornin välillä oli sovittu, että kyseisen vuokrasopimuksen vuokrat siihen päivään asti, jolloin myynti oli täysin toteutunut, sisällytetään Nürburgringin omaisuuserien myyntihintaan.
- 106 Vastauksena näihin väitteisiin unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 173 kohdassa ainoastaan, että "[kyseisen tuomion] 138–158 kohdassa esitetyistä syistä ei ole syytä katsoa, että komissiolla olisi pitänyt olla epäilyjä tarjouskilpailumenettelyn läpinäkyvyydestä ja syrjimättömyydestä". Se totesi lisäksi kyseisen tuomion 174 kohdassa, että samoista syistä seurasi, että "komission toimittamassa tutkinnassa, joka johti toisen riidanalaisen päätöksen tekemiseen, voitiin hyvin todeta, että ei ollut epäilyjä siitä, että ostajalle oli myönnetty etua Nürburgringin omaisuuseriä koskeneen liiketoiminnan vuokraussopimuksen tai näiden omaisuuserien myyntihinnan muiden maksuehtojen yhteydessä".
- 107 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 115 kohdassa, toisin kuin tämän tuomion 36 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä edellytetään, tällainen perustelu ei vastaa edes implisiittisesti valituksenalaisen tuomion 170 ja 171 kohdassa tiivistetysti esitettyihin väitteisiin eikä sen perusteella ole mahdollista ymmärtää unionin yleisen tuomioistuimen päättelyä siten, että niille, joita ratkaisu koskee, selviävät sen syyt ja että unionin tuomioistuin voi tutkia ratkaisun laillisuuden.
- 108 Valituksenalaisen tuomion 138–158 kohdassa esitetyt syyt, joihin unionin yleinen tuomioistuin viittaa kyseisen tuomion 173 kohdassa, koskevat yhtäältä tarjouskilpailumenettelyn läpinäkymättömyyttä ja syrjivyyttä, kun otetaan erityisesti huomioon, että taloustietoja ei esitetty avoimesti, että arviointiperusteet ja niiden soveltaminen eivät olleet avoimia ja syrjimättömiä ja että myyntimenettelyä jatkettiin sen jälkeen, kun Nürburgringin omaisuuserät oli luovutettu Capricornille, ja toisaalta kysymystä Capricornin tarjouksen rahoituksesta. Niiden perusteella ei näin ollen voida ymmärtää, miksi kyseisen tuomion 170 ja 171 kohdassa tiivistetysti esitetyt valittajan väitteet on hylätty.
- 109 Näin ollen on todettava, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nämä väitteet. Tästä seuraa, että neljännen valitusperusteen viides osa on perusteltu.
- 110 Näin ollen valitus on hyväksyttävä ja valituksenalainen tuomio on kumottava siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi siinä toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen eikä neljännen valitusperusteen ensimmäistä ja kolmatta osaa sekä viidettä valitusperustetta ole tarpeen tutkia.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

- 111 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä määrätään, että jos unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen, se voi itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen.
- 112 Kun nyt käsiteltävässä asiassa otetaan erityisesti huomioon se, että valittajan asiassa T-373/15 nostama kumoamiskanne perustui kanneperusteisiin, jotka oli käsitelty kontradiktorisessa menettelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa ja joiden tarkastelu ei vaadi minkään ylimääräisen prosessinjohtotoimen tai asiakirja-aineistoa koskevan tutkintatoimen toteuttamista, unionin tuomioistuin katsoo, että asia on ratkaisukelpoinen ja se on ratkaistava lopullisesti (ks. analogisesti tuomio 8.9.2020, komissio ja neuvosto v. Carreras Sequeros ym., C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, 130 kohta) vireillä olevan asian rajoissa eli toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen osalta (ks. vastaavasti tuomio 1.7.2008, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375, 134 kohta).
- 113 On huomautettava, että toinen riidanalainen päätös on vastustamatta jättämistä koskeva päätös, joka perustuu asetuksen N:o 659/1999 4 artiklan 3 kohtaan ja jonka laillisuus riippuu siitä, onko kyseessä olevan tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille epäilyjä.
- 114 Koska tällaisten epäilyjen johdosta on aloitettava muodollinen tutkintamenettely, johon voivat osallistua asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettut asianomaiset osapuolet, on katsottava, että tällainen päätös koskee suoraan ja erikseen jokaista tässä viimeksi mainitussa säännöksessä tarkoitettua asianomaista osapuolta. Niillä, joiden hyväksi EY 108 artiklan 2 kohdassa määrättyt ja asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa säädetyt menettelylliset takeet on annettu, on nimittäin mahdollisuus saada aikaan se, että näitä takeita noudatetaan, vain, jos ne voivat saattaa vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen unionin tuomioistuinten tutkittavaksi (tuomio 24.5.2011, komissio v. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 115 Tältä osin on todettava, että unionin tuomioistuinten asiana ei ole tulkita kantajan kannetta, jolla riitautetaan yksinomaan päätöksen, jolla arvioidaan tukea, aineellinen oikeellisuus sellaisenaan, siten, että sillä pyritään todellisuudessa suojaamaan SEUT 108 artiklan 2 kohtaan perustuvia kantajan menettelyllisiä oikeuksia, jos kantaja ei ole nimenomaisesti esittänyt tällaista kanneperustetta, sillä muutoin muutettaisiin kanteen kohdetta (ks. vastaavasti tuomio 24.5.2011, komissio v. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 55 kohta). Vaatiessaan vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen kumoamista kantaja kuitenkin riitauttaa etenkin sen, että kyseistä tukea koskeva komission päätös on tehty aloittamatta SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua muodollista tutkintamenettelyä, jolloin komissio on loukannut kantajan menettelyllisiä oikeuksia, vaikka komission olisi pitänyt aloittaa se, koska kyseessä olevan tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille oli epäilyjä. Jotta kantajan kumoamisvaatimus hyväksyttäisiin, kantaja voi siis vedota kaikenlaisiin perusteisiin, joiden tarkoituksena on osoittaa, että komissiolla ilmoitetun toimenpiteen alustavassa tutkintavaiheessa olleiden tietojen ja todisteiden arvioinnin olisi pitänyt herättää tällaisia epäilyjä, ilman, että näiden perusteiden käyttäminen muuttaisi kanteen kohdetta. Unionin tuomioistuimet voivat voi siis tutkia kantajan esittämiä aineellisia perusteluja selvittääkseen, esitetäänkö niissä myös seikkoja, joilla tuetaan jotakin kantajan esittämää sellaista kanneperustetta, jolla nimenomaisesti tuetaan sellaisten epäilyjen olemassaoloa, jotka olisivat olleet perusteena muodollisen tutkintamenettelyn aloittamiselle (ks. vastaavasti tuomio 24.5.2011, komissio v. Kronoply ja Kronotex, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 56 ja 59 kohta).

- 116 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajan asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettu asianomaisen osapuolen asema on jo tunnustettu tämän tuomion 67 kohdassa. Valittaja vetosi kanteensa tueksi yhdeksään kanneperusteeseen. Lukuun ottamatta seitsemättä kanneperustetta, johon on vedottu ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen tueksi, muihin kanneperusteisiin on vedottu toisen riidanalaisen päätöksen kumoamisvaatimuksen tueksi.
- 117 Viides ja kahdeksas kanneperuste koskevat nimenomaan valittajan menettelyllisten oikeuksien loukkaamista sen vuoksi, ettei komissio aloittanut SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaista muodollista tutkintamenettelyä, vaikka sen olisi sen perusteella, että Nürburgringin omaisuuserät myytiin markkinahintaa alempaan hintaan, pitänyt katsoa, että ostajalle oli myönnetty tukea.
- 118 Jotta näistä kanneperusteista voidaan lausua, tämän tuomion 115 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti on tutkittava aluksi yhdessä ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen ja kolmas osa sekä toinen kanneperuste, jotka koskevat lähinnä sitä, että komissio on arvioinut virheellisesti Capricornin tarjouksen rahoituksen vahvistamisesta.

Asianosaisten lausumat

- 119 Ensimmäisen kanneperusteensa ensimmäisessä ja kolmannessa osassa sekä toisessa kanneperusteessaan valittaja väittää, että lopullisen päätöksen 50, 51, 266, 271 ja 273 perustelukappaleeseen sisältyvä komission toteamus, jonka mukaan Capricorn oli esittänyt Deutsche Bankin rahoitussitoumuksen, joka koskee 45 miljoonan euron lainaa, on ilmeisen virheellinen, koska Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyn kirjeen sanamuodosta ilmenee, ettei se ollut sitova.
- 120 Valittaja lisää, että lopullisen päätöksen alaviite 79 osoittaa, että komissio tiesi tämän tuomion 94 kohdassa mainitusta sopimuksesta, joka tehtiin 13.8.2014 Nürburgringin pesänhoitajan, myyjien ja Capricornin välillä ja jossa määrättiin muun muassa Capricornin myyntihinnan toisen erän maksun lykkäämisestä. Tämä sopimus osoittaa valittajan mukaan sen, ettei Capricornin tarjouksen rahoitusta ollut vahvistettu.
- 121 Komissio kiistää nämä väitteet. Se viittaa Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätyn kirjeen sanamuotoon, jossa viitataan useaan otteeseen Deutsche Bankin ”sitoumukseen”, ja katsoo näin ollen, ettei se ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä tämän kirjeen osalta.
- 122 Komissio täsmentää, ettei sillä ollut lopullista päätöstä tehdessään hallussaan 13.8.2014 tehdyn sopimuksen tekstiä, jota ei ollut toimitettu sille hallinnollisessa menettelyssä. Lopullisen päätöksen alaviitteessä 79 olevat tiedot ovat sen mukaan peräisin Saksan liittotasavallan tiedonannosta. Se korostaa joka tapauksessa, ettei se ole perustanut toista riidanalaisista päätöistä siihen, että näyttö Deutsche Bankin tarjoamasta rahoituksesta oli vielä olemassa kyseisen päätöksen tekohetkellä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 123 On todettava, että sulkeakseen pois sääntöjenvastaisen tuen, joka Capricornille myönnettiin silloin, kun Capricorn hankki Nürburgringin omaisuuseriä, komission oli varmistettava, että tämä hankinta toteutettiin markkinahintaa vastaavalla hinnalla, mikä olisi ollut tilanne, jos olisi ollut mahdollista vahvistaa, että tarjouskilpailumenettely oli avoin, läpinäkyvä, syrjimätön ja ehdoton.

- 124 Kuten tämän tuomion 82 kohdassa todetaan, yksi niistä tekijöistä, jotka otettiin huomioon valittaessa Nürburgringin omaisuuserien luovutuksensaajaa, oli sen tarjouksen rahoituksen vahvistaminen.
- 125 Lopullisen päätöksen 116 perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että eräs toinen tarjoaja, joka teki komissiolle kantelun, oli tarjouskilpailumenettelyn yhteydessä tarjonnut Capricornin tarjoamaa määrää korkeampaa Nürburgringin omaisuuserien ostohintaa. Lopullisen päätöksen 272 perustelukappaleesta kuitenkin ilmenee, että tämä tarjous oli hylätty rahoitusvahvistuksen puuttumisen vuoksi.
- 126 Lopullisen päätöksen 273 perustelukappaleen mukaan ainoastaan kahdella tarjouksella, eli Capricornin tarjouksella ja toisen tarjoajan tarjouksella, katsottiin olevan vahvistettu rahoitus. Koska sekä tämän toisen tarjoajan saatavilla ollut vahvistettu rahoituksen määrä että sen tarjoama ostohinta olivat Capricornin tarjousta pienempiä, Capricornin tarjous hyväksyttiin kuitenkin lopulta.
- 127 Tästä seuraa, että jos kävisi ilmi, että Capricornin tarjouksen osalta oli virheellisesti katsottu, että Capricornilla oli tarjoukselleen vahvistettu rahoitus, vaikka todellisuudessa näin ei ollut, tämä seikka voisi saattaa kyseenalaiseksi muun muassa tarjouskilpailumenettelyn syrjimättömyyden, koska se voisi osoittaa, että Capricornia oli suosittu eikä sen tarjousta hylätty, toisin kuin tapahtui ainakin yhden toisen tarjoajan osalta, joka ei kyennyt esittämään tarjouksensa rahoitusta koskevaa vahvistusta.
- 128 Koska Capricornin tarjouksen rahoituksen vahvistetusta luonteesta oli epäilyjä, joita ei olisi voitu hälventää, komissiolle oli näin ollen velvollisuus aloittaa muodollinen tutkintamenettely eikä se voinut tehdä toisen riidanalaisen päätöksen kaltaista vastustamatta jättämistä koskevaa päätöstä.
- 129 On todettava, että valittajan esittämät seikat osoittavat tällaisten epäilyjen olemassaolon.
- 130 Ensinnäkään tämän tuomion 87–91 kohdassa esitetyistä syistä komissio ei voinut katsoa, että Deutsche Bankin 10.3.2014 päivätty kirje sisälsi sitovan rahoitussitoumuksen.
- 131 Toiseksi lopullisen päätöksen alaviitteestä 79 ilmenee, kuten valittaja väittää, ettei Capricorn maksanut myyntihinnan toista erää asetetussa määräajassa ja että Nürburgringin pesänhoitajan, myyjien ja Capricornin 13.8.2014 tekemällä sopimuksella tämän erän maksamista lykättiin myöhempään ajankohtaan vastineena siitä, että Capricorn oli maksanut viivästyskorkoa ja antanut lisävakuuksia. Jos Capricornin tarjouksen rahoitus olisi tosiasiallisesti ollut varmistettu, Capricornin olisi loogisesti ollut mahdollista maksaa myyntihinnan toinen erä asetetussa määräajassa eikä sen olisi tarvinnut neuvotella maksunsa lykkäämisestä.
- 132 Näin ollen ilman, että on tarpeen tutkia valittajan kanteensa tueksi esittämiä muita perusteluja siltä osin kuin kanteessa vaaditaan toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista, on todettava, että sen kysymyksen arviointiin, merkitsikö Nürburgringin omaisuuserien myynti Capricornille sitä, että Capricornille oli myönnetty sisämarkkinoille soveltumatonta tukea, liittyi asetuksen N:o 659/1999 4 artiklassa tarkoitettuja epäilyjä, joiden olisi pitänyt johtaa siihen, että komissio aloittaa SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.
- 133 Näin ollen kanne on hyväksyttävä ja toinen riidanalainen päätös on kumottava.

Oikeudenkäyntikulut

- 134 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa todetaan, että jos valitus on perusteeton tai jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista.
- 135 Työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan.
- 136 Nyt käsiteltävässä asiassa on sovellettava viimeksi mainittua säännöstä, koska valitus hylätään siltä osin kuin se koskee valituksenalaista tuomiota sikäli kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi siinä ensimmäisen riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen, mutta se hyväksytään siltä osin kuin se koskee kyseistä tuomiota sikäli kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi siinä toisen riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen ja unionin tuomioistuin kumoaa kyseisen päätöksen.
- 137 Näin ollen on määrättävä, että kukin asianosainen vastaa itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Unionin yleisen tuomioistuimen 19.6.2019 antama tuomio Ja zum Nürburgring v. komissio (T-373/15, EU:T:2019:432) kumotaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi siinä valtioneudesta SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN), jonka Saksa on myöntänyt Nürburgringille, 1.10.2014 annetun komission päätöksen (EU) 2016/151 1 artiklan viimeisen luetelmakohdan kumoamista koskevan vaatimuksen.**
- 2) **Valitus hylätään muilta osin.**
- 3) **Valtioneudesta SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN), jonka Saksa on myöntänyt Nürburgringille, 1.10.2014 annetun komission päätöksen (EU) 2016/151 1 artiklan viimeinen luetelmakohta kumotaan.**
- 4) **Ja zum Nürburgring eV ja Euroopan komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset